

Смірнова Олега Ювеналійовича,

СКАРГА/ПОВІДОМЛЕННЯ
про наявність фактів академічного плагіату
в дисертації Р. І. Пашова.

Керуючись пп. 2–7 «Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації», затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти 24 жовтня 2023 р. (протокол № 16 (45); зі змінами: протокол № 21 (50) від 26.12.2023, протокол № 10 (60) від 14.05.2024 та протокол № 18 (68) від 22.10.2024), повідомляю про факти академічного плагіату в дисертації Р. І. Пашова:

Пашов Ростислав Іванович. Бюрократія та бюрократизм в хронотопі освіти (філософський аспект). – Дис. ... кандидата філософських наук (спеціальність 09.00.10 – філософія освіти). – Київ, 2012.

Цю дисертацію він захистив 22 січня 2013 р. у Національному технічному університеті України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського" на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.002.21.

Науковий керівник – **Новіков Борис Володимирович**, доктор філософських наук, професор, декан факультету соціології і права, завідувач кафедри філософії Національного технічного університету України «КПІ ім. І. Сікорського».

Офіційні опоненти:

- **Бех Володимир Павлович**, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціології управління та євроінтеграції, перший проректор Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова;
- **Бірюкова Тетяна Федорівна**, кандидат філософських наук, доцент кафедри соціології Запорізького національного університету.

Учений секретар спеціалізованої вченої ради – кандидат філософських наук, доцент **Тетяна Володимирівна Щириця**.

Дисертація і автореферат Р. І. Пашова розміщені на сайті Національного репозитарію академічних текстів за адресою <https://nrat.ukrintei.ua/searchdoc/0413U001208/>.

За темою дисертації Пашов опублікував 28 праць – з 2003 по 2012 рр.

За даними сайту <https://fsp.kpi.ua/ua/faculty/pashov>, Р. Пашов працює в.о. завідувача кафедри теорії та практики управління факультету соціології і права КПІ ім. Ігоря Сікорського й має адресу для листування pashov@ukr.net.

У «Рекомендаціях щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо)» (Лист МОНУ №1/11-8681 від 15.08.2018) зазначається наступне:

- п. 1.2. Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів

Національне агентство із забезпечення
якості вищої освіти

№29-25-Ад від 28.07.2025

мистецтва) інших авторів без зазначення авторства (ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту»);

- п. 2. Академічним плагіатом є:

- 2.1 Відтворення в тексті наукової роботи без змін, з незначними змінами, або в перекладі тексту іншого автора (інших авторів), обсягом від речення і більше, без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.
- 2.2 Відтворення в тексті наукової роботи, повністю або частково, тексту іншого автора (інших авторів) через його перефразування чи довільний переказ без посилання на автора (авторів) відтвореного тексту.

У дисертації Р. І. Пашова **виявлені факти порушення академічної доброчесності**, які підпадають під визначення академічного плагіату (пп. 1.2, 2.1 і 2.2 зазначених «Рекомендацій»).

Виявлено, що дисертація Р. І. Пашова містить текстові збіги (плагіат) з такими джерелами:

- 1) **Алиева М. В. Эволюция бюрократии в условиях социально-политических транс-формаций в России.** – Дисс. ... кандидата политических наук (спец. 23.00.02 – Политические институты, этнополитическая конфликтология, национальные и политические процессы и технологии). – Ставрополь, 2005. (Електронна копія ідентична примірнику джерела неправомірного використання).
- 2) **Диев В. С. Феномен современного управления с позиций науки и философии** // Философия науки, 2001, № 3(11), с. 106–117. (Стаття є на офіційному сайті Інституту філософії і права Сибірського відділення Російської академії наук (<https://philosophy.nsc.ru>) на сторінці архівних номерів журналу <https://philosophy.nsc.ru/sites/default/files/journals-old/philscience.html> за адресою https://philosophy.nsc.ru/sites/default/files/journals-old/philscience/11_01/06_diev.htm, доступна через браузер Tor (або VPN); вебархівна копія статті доступна тут: https://web.archive.org/web/20230415203107/https://philosophy.nsc.ru/sites/default/files/journals-old/philscience/11_01/06_diev.htm). (Електронна копія ідентична примірнику джерела неправомірного використання).
- 3) **Бурдьє П. От королевского дома к государственному интересу: модель происхождения бюрократического поля** // Альманах Российско-Французского центра социологии и философии Института социологии Российской Академии наук. – СПб., 2001 (це російський переклад роботи французького політолога (Pierre Boudieu. De la maison du roi à la raison d'Etat // Actes de la recherches en sciences sciales. – № 118. – 1997. – Р. 55–68, який зробила Н. Шматко; переклад був опублікований на російському «Гуманітарному порталі» 09.03.2009, доступний у вебархіві <https://web.archive.org/web/20210119055051/https://gtmarket.ru/library/articles/2600>). (Електронна копія ідентична примірнику джерела неправомірного використання).
- 4) **Вінтюк Ю. Бюрократія проти демократії** // Універсум, 2001, №5–6 (91–92). (<https://universum.lviv.ua/magazines/universum/2001/3/bur.html>).
- 5) **Косенко В. Д. Творчість як спосіб буття інтелігенції та інтелігентності** // Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. – 2011, вип. 2, с. 73–76 (<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/24c27d67-18b1-4838-bcf2-0837a73ecfbf/content>).

Праці Алієвої та Дієва відсутні в «Списку використаних джерел» до дисертації.

Стаття Бурдьє є в списку літератури під №37; вона згадується на сс. 25, 26 і 80 дисертації Пашова; у Порівняльній таблиці (Додаток 1) наведені фрагменти дисертації Пашова, що мають збіги з цим джерелом без належних посилань.

Праці Вінтюка та Косенко відсутні в «Списку використаних джерел» до дисертації.

З огляду на рік видання статті Косенко (2011) зазначу, що, можливо, першоджерелом наведених у Порівняльній таблиці фрагментів дисертації Пашова (2012), що мають збіги зі статтею Косенко, була якась рання стаття Пашова, але пошук в Інтернеті не знаходить ранньої публікації Пашова з цим текстом.

Усього плагіат виявлений на **61 сторінці** зі 147 сторінок основного тексту, що складає **41%**.

У переписаному чужому тексті Пашов замінює слова «в Росії» на фразу «на вітчизняних теренах», замінив вислів «современный российский» на «сучасний вітчизняний», «Россией» – на «молодою незалежною державою», а також Росію на Україну.

Плагіатній дисертації Р. Пашова присвячена публікація на сайті «Плагіат і фальсифікації в наукових працях» під назвою «І знову КПІ, і знову «філософ освіти» – зав. кафедри Ростислав Іванович Пашов. І керівник той самий – Борис Новіков!»: https://false-science.ucoz.ua/news/plagiatnij_filosof_osviti_zav_kafedri_kpi_rostislav_pashov/2024-11-22-188 (вебархівна копія: https://web.archive.org/web/20250702195804/https://false-science.ucoz.ua/news/plagiatnij_filosof_osviti_zav_kafedri_kpi_rostislav_pashov/2024-11-22-188).

Наявні збіги текстів без зазначення покликань **порушують вимоги**, встановлені **статтею 42 Закону України «Про освіту»** щодо академічної доброчесності, а також порушують дійсні на момент захисту **вимоги «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника»**, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 7 березня 2007 р. № 423 (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/423-2007-п/ed20070307#Text>)

«11. Дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку. ...»

«16. <...> У разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту.

Виявлення в дисертації, автором якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело є підставою для порушення клопотання про позбавлення його наукового ступеня.»

На підставі викладеного звертаюся до НАЗЯВО з проханням:

1. Розглянути питання щодо академічного плагіату в дисертації Ростислава Івановича Пашова на здобуття ступеня кандидата наук, провівши аналіз наведених фактів текстових збігів, та прийняти рішення щодо виявлення/невиявлення в дисертації Р. І. Пашова фактів порушення академічної доброчесності.
2. У випадку підтвердження фактів порушень Р. І. Пашовим академічної доброчесності звернутися до Міністерства освіти і науки України з вимогою щодо необхідності позбавлення цієї особи наукового ступеня кандидата наук.

Додатки:

1. Порівняльна таблиця із наведенням фрагментів дисертації Пашова Р. І. та відповідних фрагментів опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства в форматах pdf та docx.
2. Електронна копія дисертації Пашова Р. І., поданої на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук, у форматі pdf.

3. Електронні копії зазначених у скарзі джерел неправомірного використання в форматі pdf.

27.07.2025 р.

О. Ю. Смірнов,
канд. біол. наук, ст. наук. співр.